

31. јануар – Национални дан без дуванског дима

У Србији се 31. јануара 2017. године обележава Национални дан без дуванског дима под слоганом „Одрасли пуше и мене гуше”. Активности које се реализују у оквиру обележавања Националног дана без дуванског дима 2017. године поново упозоравају јавност на штетне ефекте излагања дуванском диму, посебно по здравље деце и младих.

Употреба дувана је повезана са близу шест милиона смртних случајева широм света годишње, укључујући и 600.000 смртних случајева који су настали због излагања дуванском диму. Дувански дим, који садржи више од 7000 хемијских материја, од чега су преко 70 канцерогене материје, повезан је са оболевањем од малигних болести, са болестима срца и крвних судова и дисајних путева.

Деца изложена дуванском диму чешће оболевају од акутних и хроничних упала доњих респираторних путева, инфекција средњег уха и имају чешће астматичне нападе који су јачег интензитета. Изложеност дуванском диму представља професионални ризик за угоститељске раднике коме су они изложени у радном времену, те је и њима потребно обезбедити здраву и безбедну радну средину.

Не постоји безбедан ниво излагања дуванском диму, па ефикасна заштита подразумева потпуну елиминацију дуванског дима из сваког затвореног јавног и радног простора, јер само окружење 100% без дуванског дима може да заштити људе од штетног дејства састојака дуванског дима. Окружење без дуванског дима спречава започињања пушења и има позитиван утицај на одвикавање од пушења, смањење разболевања и смртности због пушења, чиме се смањују трошкови за лечење особа које оболе због пушења.

Становници Србије у значајном проценту изложени су дуванском диму. Резултати Истраживања здравља становништва 2013. године показују да је више од половине становништва старијег од 15 година изложено дуванском диму у затвореном простору и да је 47% непушача забринуто због штетних последица дуванског дима по сопствено здравље. Подаци из Глобалног истраживања о употреби дувана међу младима у Србији (2013.) показују да је 63% ученика старости 13–15 година изложено дуванском диму у својим домовима и 61% на затвореним јавним местима. Овако високој изложености дуванском диму, а посебно на местима на којима пушење није забрањено тј. законски регулисано, свакако доприноси и висока толерантност друштва према употреби дувана.

Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму усвојен је 2010. године. Овим законом се забрањује пушење на радним и јавним местима и у јавном превозу, док је у угоститељским објектима пушење и даље дозвољено. Резултати истраживања која се редовно спроводе од 2010. године показују да је дошло до смањења изложености дуванском диму, посебно на местима која су регулисана законом.

Кључни резултати Истраживања о ефектима и ставовима у вези са Законом о заштити становништва од изложености дуванском диму које је спроведено 2015. године су следећи:

- Пушење је дозвољено у свим просторијама у скоро половини домаћинстава у Србији (46%), а тек у сваком десетом домаћинству пушење је дозвољено само на тераси/дворишту (10%);
- Више од две трећине пунолетних грађана Србије, пушача и непушача, изложено је дуванском диму у својој кући (65%), док је 75% одраслих становника изложено дуванском диму у кући пријатеља/рођака;
- Упркос забрани пушења, сваки пети одрасли грађанин Србије (20%) изложен је дуванском диму на радном месту, док је 5% становништва изложено дуванском диму у образовној установи;
- Сваки други одрасли становник Србије (52%) изложен је дуванском диму на местима на које излази;
- Сваком другом пунолетном становнику (51%) смета изложеност дуванском диму на местима на које излазе, док 56% становништва наводи да им смета изложеност дуванском диму на радном месту;
- Више од две трећине (72%) одраслог становништва подржало би забрану пушења на дечјим игралиштима, а 35% сматра да би пушење требало забранити у парковима.